

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 14. juni 2024

Orientering nr. 10/2024

Strejken afblæst

Som omtalt i Orientering nr. 8 og 9/2024 har store dele af Færøerne siden den 14. maj 2024 været ramt af strejke. Søndag den 9. juni 2024 lykkedes det forligsinstitutionen at få parterne til at underskrive en aftale, og den næsten fire uger lange strejke sluttede. Omkring 5.000 personer har deltaget i strejken, som betød, at næsten hele samfundet til sidst var lukket ned. Den indgåede aftalen indebærer et lønløft på 3,75 kr./time det første år og 3,50 kr./time det andet år. Dertil kommet en generel lønstigning på ialt 8,2 procent over de to år. Tilsammen stiger lønnen 13 pct. i løbet af den to-årige overenskomstperiode. Allerede dage efter, at strejken sluttede, landede det første fragtfly på Færøerne med bl.a. frisk frugt og grønt, som har været en stor mangelvare under strejken.

Fólkaflokkurin opnår ti lagtingsmedlemmer i ny meningsmåling

En meningsmåling fra den 3. juni 2024, som Spyr.fo har foretaget blandt 700 personer, viser, at Fólkaflokkurin ville blive det største parti med 28,2 pct. af stemmerne, svarende til ti mandater, hvis der var valg til Lagtinget i dag, hvilket er en stigning på fire mandater i forhold til valget i december 2022. Det næststørste parti ville blive Javnaðarflokkurin med 20,4 pct. af stemmerne, svarende til syv mandater, hvilket er en tilbagegang på to mandater i forhold til seneste valg. Med i alt 17 mandater kunne de to oppositionspartier, Fólkaflokkurin og Sambandsflokkurin – som ligeledes opnår syv mandater – sammen kunne danne en flertalskoalition. Meningsmålingen viser endvidere, at de to andre koalitionspartier, Tjóðveldi og Framsókn, hver ville stå til en tilbagegang på et mandat.

Det færøske elektroniske kørekort bør også kunne bruges i Danmark

Et færøsk elektronisk kørekort bør også kunne anvendes i Danmark på samme måde, som det kan på Færøerne, udtaler MF Anna Falkenberg (Sambandsflokkurin), som har bedt om et møde med transportminister Thomas Danielsen, for at få løst sagen. *"Færøerne og Danmark er i samme rige, og derfor bør et elektronisk færøsk kørekort kunne anvendes i Danmark og et dansk elektronisk kørekort bør kunne anvendes i Færøerne. Dette er en grænsehindring, som skal løses hurtigst muligt"*, udtaler Anna Falkenberg, som samtidig oplyser, at hun har fået flere henvendelser fra folk, som er utilfredse med, at det ikke er muligt at bruge et færøsk elektronisk kørekort i Danmark, da den færøske løsning ikke er godkendt i Danmark. Anna Falkenberg oplyser, at hun tidligere har henvendt sig til transportministeren om samme problemstilling, men endnu er der ikke fundet en løsning, og derfor har Anna Falkenberg nu bedt om et møde med transportministeren. Grænsehindringer bør prioriteres højere, og en sag som denne bør ikke være så svær at løse, mener Anna Falkenberg. Danmark og Færøerne bør gøre mere ud af at få de digitale systemer inden for riget til at "snakke" bedre sammen. *"Bliver denne sag løst, er der en grænsehindring mindre"*, udtaler Anna Falkenberg.

Landskassen havde ved udgangen af 2023 en negativ nettoformue

Trods stor økonomisk fremgang de seneste år er landskassens økonomiske forhold dårligere end før den økonomiske krise i 2008, fremgår det af landsbankens årsrapport for 2023, som kan læses [HER](#). I 2023 var landets samlede nettogæld 3 mia. kr., som er skønnet at stige til 3,2 mia. kr. i 2024 og 2025. I disse tal er gælden til de to nye undersøiske tunneller medregnet. Ser man bort fra denne gæld, udgjorde landskassens samlede formue i 2023 i alt 0,1 mio. kr. Nettogælden udgjorde 2 pct. af BNP i 2007, mens den i 2024 forventes at udgøre 12 pct. af BNP.

Tre nye departementschefer udpeget

Lagmand Aksel V. Johannesen har den 11. juni 2024, efter anbefaling fra et ansættelsesudvalg, udpeget Nella Festirstein, Pól E. Egholm og Elin Mortensen som departementschefer for landsstyreområderne for hhv. justitsanliggender, miljø- og fiskerianliggender og samfærdselsanliggender. De tre departementschefer har siden januar 2023 været midlertidigt ansat som departementschefer. Landsstyreområdet for justitsanliggender og landsstyreområdet for miljøanliggender blev etableret i forbindelse med, at den nuværende koalition blev dannet i december 2022.

ILA-sygdom påvist i to lakseringe

Den 26. maj 2024 oplyste Bakkafrost, at ILA-virus (Infeksiøs Lakse Anæmi) var påvist i to af virksomhedens opdrætsringe ved Vági (Suðuroy). Sammen med landsdyrelægen blev det besluttet, at laksene i de to ringe skulle slagtes, for at undgå, at sygdommen skulle sprede sig. Bakkafrost, som også har været ramt af strejke, og derfor ikke har kunne slagte og forarbejde laks, fik undtagelse fra strejken, så laksene kunne slagtes hurtigst muligt, og arbejdet blev påbegyndt den 28. maj. I alt 180.000 laks, svarende til omkring 550 tons, blev slagtet. Landsdyrelægen oplyser den 7. juni 2024, at der indtil videre ikke er tegn på, at sygdommen har spredt sig til andre områder ved Færøerne. De fastsatte regler for ILA betyder, at de andre ni lakseringe, som befinder sig i samme område, som de to ringe, hvor smitten blev konstateret, skal tømmes for laks inden for to måneder, med mindre der bliver givet dispensation. Det vil betyde, at i alt en million laks med en gennemsnitsvægt på 2,6 kg skal slagtes. Direktøren i Bakkafrost oplyser til KVF, at såfremt alle laks skal slagtes, vil produktion af laks i 2024 blive omkring 2-3.000 tons mindre end forventet. ILA var den sygdom, som i starten af 2000 ramte det færøske lakseopdræt, og som var ved at lukke al lakseproduktion på Færøerne.

Atlantic Airways får helikoptersimulator

Det færøske flyselskab Atlantic Airways afprøver i disse dage sin nye helikoptersimulator, som forventes godkendt i nær fremtid. Den nye helikoptersimulator vil sætte Færøerne på verdenskortet, udtalte direktør i flyselskabet Jóhanna á Bergi den 12. juni 2024 til KVF. Direktøren forventer, at folk fra hele verdenen vil komme til Færøerne for at træne i simulatoren, som er den mest moderne i verdenen af sin slags. Senere i år bliver en simulator til Airbus-fly ligeledes opsat ved Vágar lufthavn.

H.M. Kongen protektor for Kolturplanen

I forbindelse med Kongehusets offentliggørelse af de kongelige protektioner den 30. maj 2024 fremgik det, at H.M. Kongen fremover bliver protektor for Kolturplanen på Færøerne. Koltur, som er Færøernes mindst bebyggede ø, var fra 1990'erne og frem til 2013 kun beboet af én familie, som fæstede hele øen. I 2013 blev Koltur en enhed under det færøske nationalmuseum, Tjóðsavnið, som i 2014 udarbejdede en plan for Koltur, som bl.a. omfatter en særlig bevaringsplan for kulturarv og naturarv. Det er muligt at læse mere om Kolturplanen [HER](#).